

Emnenr. 36

Fylke: Rüst - Agder

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Trondal

Emne: Klesing, jakker og æfferd

Bygdelag:

Oppskr. av: Kari Tryti

Gard: Ramse

(adresse): Åker

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Pål Læirdal, 63 år, født i Leksdal, har svart på dette emnet. Han har vært i Trondal siden han var smågutt, først som gjetergutt og siden som gårdsstyres.

1. De bråker ja og nei, ikke jakker.
2. De hilser på fremmede og på folk de skjelder seg. Kåboene hilser de ikke på. Kommer gjerne med en bemerkning om at "det er fint forkever," eller noe slikt.
3. Det er ingen regel om hvem som skal hilses først.
5. Presten og annen øvrighet tok de av seg hatten for og sto med den i handa. Bygdefolk tok de ikke av seg hatten for. Stor-bønder blir behandlet som de andre bønderne - det er jevne forhold i Trondal.
6. Nei.
7. Nei, det kom an på folk en traff og ikke på hvordan en selv var kledd.
8. De handhilste på folk de hilste

no for første gang, no slaktringer og andre som skjelden kom til gårds. Barna handtilste de også no.

9. Vei.

10. Vei.

11. Når de møtte likferd, tok de av seg hatten. Hvis de hadde arbeide i nærheten av kirken, holdt de opp mens begravelsen foregikk. Ellers pløiet naboenes å flagge når det var begravelse eller bryllup i bygda.

12. Vei.

13. De hilste "gomorn" om morgenen og formiddagen, "god middag" hvis de kom inn til folk mens de spiste middag, "god dag" ellers på dagen, "god kvell" ved skumring og "god natt" bare når de gikk fra hverandre om kvellen.

14. Det samme brukes enda, men om noen bruker gale hilseringer har en det ikke så høytidelig.

15. Vei.

16. Ungdommen sier ofte "morn" hele døgnet no.

17. Det var noen som brukte slike hilsemåte, men det var ikke vanlig.

18. Vei.

19. Vei.

20. De sa: "Du får komme ut - og vil tala med deg."

21. Å banke på døra er de begynt med forholdsvis mylig. Før banket de bare hos helt fremmede.

22. "Vær så god kom inn". Liden ble

- det forkortet til "Kom inn."
23. Han sto ved døra til de bød ham plass.
24. Han tok av seg hatten ved døra.
25. "Gjò du får sitje." Og så gikk de igang med å spjorre ham ut. "Kor er du Karen frå;" o. s. fr.
26. Vei, famter ble også bødte stol og mat.
27. Han handhilste.
28. Vei.
29. De nevntilste på dem og sa velkommen.
30. Han som gikk sa "ler vel" og de som var igjen sa "far vel."
31. Som ellers. De brukte ikke å kysse.
35. Heller ikke kyss på handa.
39. Vei, det er utejunt."
- 41-42. Vei,
- 44-45. De sa "til lukke" f. eks. når noen hadde fått en oddegift. Andre barn ble ikke tatt så høytidelig. Til bryllup sa de "lukke til." Hvis en mann solgte ei kù til en annen sa selgeren "lukke til." Han en fått seg et klesplagg sier de andre "slit det med halsa."
- Til jul sa de "gledelig jul", meget høytidelig. Til nyttår sa de "godt nytt år" og så skulle de skynde seg å si "nyårsgave". Den som fikk sagt det først skulle få nyttårs gave av den andre.
46. De hadde ikke stående uttrykk for medkjensle, eller for takk.
48. Det var ikke vanlig. Pål Lårdal

4.
Kan bare miste en begravelse tror
det ble taktet ut.

49. Ikke noe bestemt. Kanstje tek-
ke ni skilderen.

50. De sa, og sier fremdeles, du til
alle i Tordal. Presten og andre
storfolk blir behandlet som de
andre. Der er ingen stands-
forskjell.

51. Nei, de sier du.